

Veto

Leuvens Studentenweekblad
Jaargang 13, '86-'87
Nr. 27, dd. 4 mei 1987
ISSN: 0773-5162

Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie
Verant. Uitg.: Filip Huyzenruyt
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
Tel. 016/22.44.38

Beeld en woord

Kijk, deze Veto staat bol van de beeldcultuur. Het is daarom best mogelijk dat al dat Muurtoerisme u zo langzamerhand de strot uitkomt. Ter compensatie een flinke hap oerdegelijke, ouderwetse woordcultuur. Herman De Coninck spreekt, deel 2. Over de letteren, en de verloederend ervan, en wat eraan gedaan kan worden. Enfin, het hele zootje, op pagina 6 en 7.

rode lijn. De Aids op pagina 8 en 7. De seks overall, en in uw achtertuin.

Medewerkers

Luister, wij zijn hier nu al een heel jaar oezig met die dertiende jaargang. En het begint ondertussen deftig te vervelen dat we hier steeds op dezelfde gezichten moeten zitten kijken. Waarmee we maar willen zeggen dat nieuwe medewerkers vanaf nu meer dan welkom zijn. En als er zich volgende week geen nieuwe medewerkers aanbieden, gene Veto nie meer.

De Grote Drie

Niet God de Vader, God de Zoon en Heilige Geest. Niet Harpo, Groucho en Chico. Niet Julius Caesar, Marcus Antonius en Marcus Aurelius. Wel: Bloed, Aids en Seks. Het bloed vindt u op de voorpagina, volg de

Thuislozen

Zoek een trottor. Spreid je Veto uit op pagina 3. Lees het artikel. Ga er vervolgens op liggen. En wees blij.

Bloed aan de paal Het Leuvense Bloedtransfusiecentrum

Of het nu in Afghanistan, Nicaragua, Libanon of Iran is: overall ter wereld wordt bloed vergoten, en nog zo geen klein beetje. Liters en liters per dag. Maar of de totale hoeveelheid overtreft wat hier in Leuven dagelijks uit de aders vloeit, durven we ten zeerste te betwijfelen. Wekelijks immers laten tientallen studenten zich vrijwillig leegdruppelen in wat de meest studentikoze transfusiezaal van heel België moet zijn: de plasma-inn. "Pieken van 600 à 700 giften per maand zijn geen uitzondering," aldus dokter Vermeylen van het bloedtransfusiecentrum. "Aan een gemiddelde van 0,5 liter per gift komen we zo gemakkelijk tot 300 tot 350 liter per dag." Je zou er zowaar vampier van worden.

Veto: In uw centrum wordt er zowel bloed als plasma verzameld. Wat is eigenlijk het verschil tussen beide?

Vermeylen: "Bij het toedienen van bloed moet er rekening gehouden worden met de bloedgroep. Niet iedereen kan om het even welk type bloed krijgen. Bij plasma speelt de bloedgroep geen rol, en daarom is het uiterst geschikt bij gebruik in ambulances, voor mensen met hemofilie (een aandoening waarbij het bloed weigert te stollen) die vaak bloed moeten krijgen, en voor mensen die geen afweersystemen hebben tegen infecties. Infectieoverzakkende elementen uit het bloed worden geweerd bij de verwerking tot plasma."

"Wordt bloed steeds in zijn geheel toegediend, dan gaat het bij plasma voor 90% om specifieke derivaten, tegen aandoeningen als tetanos bijvoorbeeld. Bij brandwondenpatiënten wordt het plasma wel in zijn geheel toegediend."

Veto: Het afgetapte materiaal komt waarschijnlijk uitsluitend in ziekenhuizen terecht?

Vermeylen: "Toch voor het overgrote deel. De universitaire ziekenhuizen alleen al zijn goed voor 80% van onze afname. Een klein gedeelte gaat naar hemofiliepatiënten die zichzelf thuis kunnen inspuiten met stollingsfactoren, en naar huisdokters die zelf inspuitingen geven tegen klem en dergelijke."

Veto: In tegenstelling tot andere landen (onder andere de VS) zit de bloedbusiness niet in het commerciële circuit. Donors worden bijvoorbeeld niet vergoed. Toch heeft bloed de naam duur te zijn?

Vermeylen: "Dat klopt, maar dat geldt dan niet voor de patiënt. Het RIZIV (de ziekteverzekering dus, nvdr) betaalt immers rechtstreeks aan de ziekenhuizen. Die 'kopen' het bloed op hun beurt bij de transfusiecentra. Kopen is hier een groot woord, aangezien het in feite gaat om een vergoeding voor de gemaakte kosten bij de inzameling. Die kosten (materiaal en analyses ingegrepen) liggen momenteel op 2200 fr per liter, of ongeveer 1600 fr per dubbel zakje dat een plasma-donor tijdens één beurt vult. Vooral de analysekosten beginnen zwaar door te wegen, door hepatitis-B en vooral door Aids. Een Aids-test kostte in het

begin ongeveer 227 fr, nu is dat iets minder geworden. En zo'n test moet elke maand uitgevoerd worden, voor hepatitis is dat zelfs elke week. Als u mij dus vraagt of bloed duur is dan moet ik ja zeggen. Vorig jaar werd er bijvoorbeeld 120 miljoen uitgegeven aan de bloedsektor."

Vergoedingen

Bij navraag bij de dienst voor tarificatie van de federatie der medische diensten omtrent de prijzen voor bloed blijkt dat het RIZIV per liter bloed 2830 fr en per liter plasma 4000 fr terugbetaalt aan de ziekenhuizen. Ergens wordt er dus winst gemaakt, ofwel door de ziekenhuizen, ofwel door het Rode Kruis. Op zich geen groot drama natuurlijk, maar het roept toch wel enige vragen op in verband met de vergoedingen voor donors.

Vermeylen: "De kwestie van de vergoedingen is een delicaat punt. Enerzijds mogen we geen financiële vergoeding in kontanten geven (luidens een wet van 1934, nvdr), anderzijds kunnen we onze donors ook niet helemaal gratis laten geven. Ze hebben tenslotte ook verplaatsingskosten. Daarom geven we ze tickets met een waarde van 50 fr voor (één zakje) bloed en 100 fr voor (twee zakjes) plasma. Die kunnen ze dan inwisselen tegen boeken, of platen, of filmkaartjes, maar niet in onze centra zelf. Want door meteen omwisselbare tickets, voor een warme maaltijd bijvoorbeeld, zouden we mensen kunnen aantrekken die het alleen daarvoor zouden doen."

Veto: Nu hebben die bonnetjes al zo'n 15 jaar dezelfde waarde, hoewel de levensduurte in die periode toch meer dan sterk gestegen is. Wordt zo'n bonnetje dan op den duur geen lachertje?

Vermeylen: "Wellicht wel, en dat zou jammer zijn, want het mag inderdaad niet tot niets worden. Maar aangezien de vergoedingen wettelijk geregeld zijn, kan een aanpassing ervan enkel van overheidswege komen. Wat dat betreft zijn onze handen dus gebonden."

Op het Ministerie van Volksgezondheid weet men over deze kwestie te vertellen dat de vergoedingen voor bloeddonors geregeld worden per Koninklijk Besluit, en dat dat iets is

"wat moeilijk te wijzigen is". Bovendien blijken er op het Ministerie weinig mensen "met dergelijke zaken bezig te zijn" en zou het initiatief dus best van elders komen, vanuit het Rode Kruis bijvoorbeeld. "Maar natuurlijk kan iedere burger, en dus ook u een voorstel tot wijziging van dat KB indienen," klinkt het tot afscheid in de hoorn. Nu, het zal wel niet zo belangrijk zijn zeker?

Veto: Als de studenten niet komen plasmafereren omwille van het bonnetje, wat drijft hun dan ertoe om hun arm het uitzicht van een junkie-ldmaat te geven?

Vermeylen: "Omdat ze hier onder mekaar zijn, het is een vorm van sociaal contact die je weinig moeite kost. Een bepalende faktor in het begin was zeker de wetenschap bij de studenten dat er in de jaren '70 een invoer van bloedprodukten was uit de arme landen. Dat heeft veel mensen naar hier gebracht, en nadien zijn ze blijven komen."

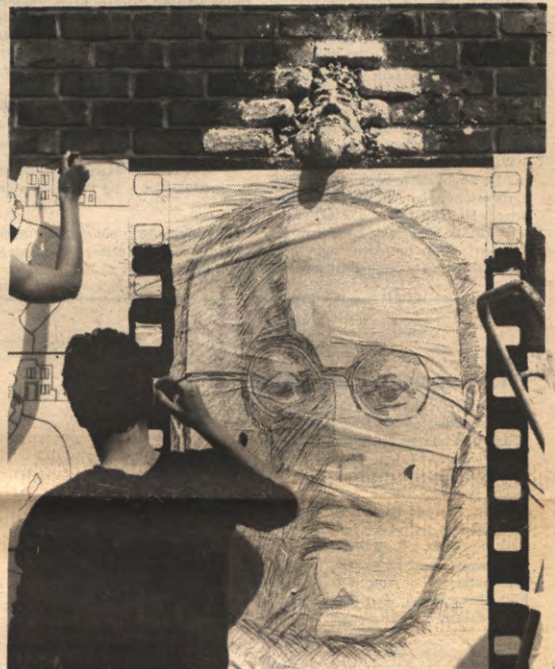
"Dankzij die goede uitbouw in de jaren '80 moet België nu geen produkten meer invoeren. Dat heeft zeer positieve gevolgen, bijvoorbeeld voor hemofiliepatiënten die zich twee keer per week moeten (laten) inspuiten. In al onze buurlanden is 30 tot 80% van die mensen in contact geweest met het Aids-virus via import-bloed uit de VS. In België kennen we dat probleem niet omdat er hier de laatste tijd geen invoer is geweest. Minder dan 6% van onze patiënten hebben contact gehad met Aids, doordat ze ofwel behoorden tot de risikogroepen, ofwel in het buitenland spuiten hebben gekregen (tijdens de vakanties en dergelijke) ofwel bloed hebben gehad van vóór '85 toen er nog geen Aids-testen werden uitgevoerd en er wellicht toch een zeer klein lot besmet was."

Geen risico

Veto: Is er met de Aids-kwestie geen toename van donors, of juist een afname uit vrees zelf te worden besmet?

Vermeylen: "Nee, daarin zien we geen enkele tendens. De donors lopen trouwens geen enkel gevaar aangezien alle zakjes en naalden onmiddellijk na gebruik worden weggegooid. Wat we wel vrezen is dat met de sensibiliseringscampagne de massa zich zou komen laten testen op Aids. En daarin zit een gevaar, want ondanks alles is ons systeem niet voor 100% waterdicht. En onze testen dienen enkel als veiligheidsvoorzorg, niet als systeem waarbij risico-mensen zich komen laten nakijken. Dat kan trouwens eveneens kosteloos (want terugbetaald door het ziekenfonds) en zonder dat ze moeten bloeden bij de huisdokter."

Veto: Meer dan ooit wellicht speelt de veiligheidsvraag rond bloedtransfusiecentra een grote rol. Hoe zit het daarmee?

MUURTOERISME — Vorige woensdag 29 april werd Leuven ingenomen door Muurtoeristen, professionele en andere kunstenaars. En Veto? Veto keek, en schreef. En fotografeerde, p. 4 en 5. (Foto Jeroen Revalk)

Vermeylen: "Wat betreft de bloedafnames is alles O.K. Bij iedere afname (maximaal 1 keer per maand) wordt het bloed grondig gecontroleerd. Bij plasma, dat tijdens een niet al te lange periode wekelijks mag worden gegeven, testen we om de kosten een beetje te drukken enkel om de maand. Dat betekent niet dat we enig risico nemen. Plasma-derivaten komen slechts na 6 maanden bij de patiënt terecht, en dus hebben we tijd genoeg om, wanneer we bij de volgende controle een besmetting constateren, alle van die patiënt afstammende stalen terug in te zamelen. Blijft een patiënt net vóór de volgende controle weg, dan testen we voor alle zekerheid het laatst afgenomen staal. En hebben we het plasma meteen in zijn geheel nodig (bijvoorbeeld bij brandwondenpatiënten), dan testen we het sowieso. We nemen dus geen enkel risico."

Veto: Maar ondanks al uw voorzorgen is het systeem toch niet waterdicht?

Vermeylen: "Voor de eindprodukten wel, aangezien een eventueel aanwezig virus vernietigd wordt tijdens het bereidingsproces. Vol bloed en vol plasma kunnen ondanks alles toch besmet zijn zonder dat we het weten. Dat komt omdat er tussen het oplopen van de infectie en het moment waarop het kan gekonstateerd worden een periode van 6 weken zit. Vandaar onze vrees voor mensen die bijvoorbeeld een 'vreemd' contact gehad hebben en die de volgende dag meteen naar hier komen om zich te laten testen, zonder ons iets te zeggen. Ontdekking van een eventuele besmetting is in zo'n geval uitgesloten. Het risico op zo'n overdraging voor de bloedpatiënt ligt hier in België momenteel bij 1 op 100.000.

Op een totaal aantal van 500.000 transfusies betekent dat een stijging van 5 besmettingsgevallen per jaar. Een vrij klein aantal, maar dat is natuurlijk relatief. Kijk bijvoorbeeld naar de grote kondoomcampagne van de regering. Kondomen zouden daarin dé manier zijn om te komen tot safe-sex, terwijl het in feite alleen maar om safer-sex kan gaan, want het kondoomsysteem is verre van waterdicht, is het als voorbehoedsmiddel ook nooit geweest. Vroeger bijvoorbeeld had je een misluktingsgraad van 15 per 100 zwangerschapsjaren (100 koppels, 1 jaar betrekkingen, 15 zwangerschappen). Dat is met Aids nu ook het geval. Meer zelfs, als je bedenkt dat een vrouw slechts vruchtbaar is tijdens een periode van vier dagen, dan heb je ongeveer 7 keer meer kans om Aids op te lopen."

Infectie

Veto: Zo geredend heb je dus ongeveer 85% kans op mislukking ondanks het kondoom?

Vermeylen: "Ja en nee. Kijk, sommige wetenschappers beweren dat 1 contact genoeg is om Aids te krijgen. Uit de meerderheid der gegevens uit de literatuur blijkt echter dat infectie pas optreedt na meerdere contacten, voor zover bekend door allerlei toevalsfactoren. Zo heeft men gekonstateerd dat op 100 besmette mannen slechts 8 à 10 tot 20% van hun vaste partners eveneens besmet was, zelfs na een periode van verscheidene maanden. Bij het risico zouden een aantal bevorderingsfactoren een rol spelen, zoals bijvoorbeeld een verhoging van bloed in de vaginawanden onder

vervolg op p. 3

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op de het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit, en ondertekend zijn met naam, studietoestand en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ca. 1 getikte blz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort.

Kromstokkie

Een reactie op een artikel¹ over de boycot van Kaaps fruit dat verscheen in Veto nr. 26.

De Oxfam Wereldwinkels riepen via een pamflet de mensen op om geen Zuidafrikaans fruit meer te kopen. De zuidafrikaanse kerken, vakbonden en anti-apartheidsverenigingen vragen dit nadrukkelijk, aldus Oxfam. Bisschop Tutu wordt daarbij geciteerd. Hierbij volgende bedenkingen:

- Wie vertegenwoordigt Bisschop Tutu? De anglicaanse kerk, waarvan hij aartsbisschop is, telt 845.000 volgelingen. Hiervan zijn er 452.000 zwarten. Dit is welgeteld 2,7% van de zwarten! Zijn optreden staat dus duidelijk niet in evenredigheid met zijn

representativiteit. Het jammer dat iemand als Chief Buthelezi, aanvoerder van meer dan 6.000.000 zoeloes, én verkozen, minder in de belangstelling komt. Deze laatste heeft nog nooit opgeroepen tot economische sancties. Integendeel! Waarom houdt Oxfam daar geen rekening mee? Of is hij misschien geen "echte" anti-apartheidsactivist?

- Een andere Bisschop is Bisschop Mokoena. Bisschop Mokoena is erevoorzitter van de Reformed Independent Churches Association, een federatie van 845 onafhankelijke kerken met 4,5 miljoen gelovigen. Mokoena richtte eind 1986 de United Christian Conciliation Party op. Een multiraciale partij die sterk gekend is tegen een economische boycot en alle geweld verwerpt. Waarom luistert Oxfam daar niet naar? Of is hij misschien ook al geen "echte" anti-apartheidsactivist? Sta mij toe bepaalde vraagtekens te zetten achter de werkelijke bedoeling van Oxfam & Co. Sancties (en dus ook de boycot van Kaaps fruit) dragen op geen enkele wijze bij tot het zoeken naar een vreedzame oplossing voor het dossier Zuid-Afrika. Revolutionairen weten echter dat: werkloosheid = armoede, chaos en politieke destabilisatie. Steunt Oxfam misschien 'zo'n proces?

Herman Willems
lid Protea-Leuven

Nvdr.: Misschien is politieke destabilisatie wel nodig om armoede en chaos te bestrijden...

Kongres over overlevingsstrategieën De waan volgt de wijsheid als een schaduw

Tijdens de laatste week van de voorbije paasvakantie organiseerde het Onderzoekscentrum Marginaliteit, door Kriminologie-docent De Batselier aan de KULeuven opgericht, samen met de Erasmus Universiteit van Rotterdam en veel vrijwilligers een driedaags kongres onder de titel "Strategieën van de Overleving". Aanleiding voor het kongres was het 10-jarig bestaan van De Passage 144.

De Passage 144 is een therapeutische leefgemeenschap die in 1977 werd opgestart als alternatief voor de repressieve, klassieke psychiatrie en gehuisvest is in een groot herenhuis te Heverlee, Tienstevenweg, huisnummer... 144. Subsidies heeft deze officieel erkende vzw nog nooit ontvangen. De inkomsten bestaan voornamelijk uit giften van personen, verenigingen en uit eigen initiatieven zoals de jaarlijkse Buurtfeesten. Om de huidige financiële put van 400.000 fr op te vullen wordt wellicht binnenkort een Fonds opgericht dat De Passage moet financieren.

Bezielende krachten achter De Passage zijn Steven De Batselier en Karel Ringoet, een klassiek geschoold neuroloog die momenteel werkzaam is binnen het kader van ontwikkelings-samenwerking. Tegenover de psychiatische instellingen van Lovenloel, Bierbeek en Kortenberg formuleren beiden drie fundamentele kritieken: patiënten moeten zicht té veel aanpassen aan de "verstikkende" huisregels eigen aan dergelijke instellingen, hulpverlening gebeurt enkel en alleen tijdens de werkuren en de onmondige, "abnormale" patiënten worden er behandeld door "alleswetende" psychiaters die een hogere plaats innemen binnen een hiërarchische, verticale structuur. Als reactie tegen deze gang van zaken werd De Passage opgericht. "Dit welzijnsinitiatief richt zich hoofdzakelijk tot ex-psychiatrische patiënten die het etiket 'schizofreen' opgeplakt hebben gekregen. De werking van De Passage wordt gekenmerkt door groepsvorming van een klein aantal mensen die elkaar respecteren, aksepteren en stimuleren; creatie van een leef sfeer waarin klanten zich geborgen voelen maar toch voldoende privacy hebben; relatievorming met het behoud van de andere in zijn 'anders-zijn'; informatie-overdracht aan derden en de wisselbare, horizontale positie tussen cliënt en therapeut. Het zijn 'strijdmakkers' die samen een eind op weg gaan wat soms uitmondt in een "therapie voor therapeuten", aldus Marius A.J. Romme (hoogleraar in de sociale psychiatrie aan de Rijksuniversiteit Limburg) tijdens zijn lezing. De theoretische fundering voor deze praxis werd uitvoerig toegelicht gedurende het kongres.

Nieuw wetenschapsonwerp

Uitgangspunt van het kongres was de "versnippering" binnen het huidige (mens)wetenschapsbedrijf in vele disciplines: sociologie, kriminologie, psychologie, noem maar op. Daarbij heeft elke wetenschap zichzelf een exclusief onderzoeksdomein toegewezen, waardoor de menselijke realiteit in zijn meest diverse verschijningsvormen op een éénzijdige manier wordt benaderd. Alhoewel het Cartesiaanse dualisme fel in vraag wordt gesteld, heeft de somatische geneeskunde nog altijd veel aandacht voor het lichaam en houdt de psychologie zich bijna uitsluitend bezig met de menselijke psyché. Dit reductieproces heeft ook voordelen. Het "fokussen" van een geïsoleerd fragment uit de realiteit geeft een fascinerend beeld. Of men daardoor meer werkelijkheid ontdekt is een andere vraag. Immers, wat gemeenschappelijk is aan de menselijke realiteit wordt door het bestaan van aparte wetenschappen, elk met een eigen apart formeel onderwerp, niet meer onderkend. Of nog: doorheen de bomen zien wetenschapslui het bos ("de uniciteit van ons mens-zijn") niet meer. De grote uitdaging van het kongres was om een

aantal kriminologisch relevante problemen (pornografie, zelfmoord, ...) vanuit een transdisciplinair standpunt te bestuderen. Een voorbeeld om dit toe te lichten: de lezing van Charles D. Kaplan (hoogleraar aan de Medische fakulteit van de Erasmus Universiteit) over drugverslaving.

In het begin van deze eeuw werd reeds een begin gemaakt met de studie van de drugverslaving en het opzetten van een algemene verslavingstheorie. Drugverslaving werd onderwerp van het medisch wetenschappelijk bedrijf en werd in 1934 in de USA geaccepteerd als een diagnostische categorie binnen de 'geestesziekten'. Een consensus rond een algemene verslavingstheorie bleef echter ver zoek. Uitweg uit de impasse is een theorie opbouwen die tegelijkertijd de biologische, psychologische en sociologische aspecten van de verslavingsproblematiek omvat. Vanuit psychologische invalshoek wordt immers aangetoond dat "craving" (hunkering naar drugs) groeit uit een aanvoelen van gemis/afwezigheid. De biologie geeft dan weer een mogelijke verklaring voor de oorzaken van verslaving, namelijk: de aanwezigheid van bio-chemische stoffen in het lichaam die emoties controleren om also de druk/stress vanuit de omgeving te overleven. Een slotte wijzen sociologen er op dat druggebruikers "home-bodies" zijn. Ze idealiseren het "huiselijk leven", waarbij TV-kijken en huishoudelijk werk als substituten van verslaving fungeren.

Prenatale psycho-dynamiek

Een andere doelstelling van het kongres was een lans breken voor de prenatale psycho-dynamische inzichten, waarvan de Nederlandse zenuwarts

Maarten Lietaert Peerbolte de peetvader is. Sterk ge vulgariseerd komt het erop neer dat de mens een "kognitieve" oorsprong heeft. Hij is een psychisch wezen dat niet alleen in de baarmoeder erping opdoet, (de "oecanische" ervaring van de foetus in het vruchtwater), maar ook tijdens de conceptie (de "conceptie-shock"), en zelfs nog voor de conceptie. In het elektromagnetisch aantrekkingsveld tussen eicel (negatief) en zaadcel (positief) zou al een bewustzijn, een psychische energie aanwezig zijn. Psychische stoornissen zouden hun verklaring vinden in prenatale stoornissen. Ter illustratie: als er na de conceptie een tweeling op stapel staat, en er gaat er een "voorgebortelijk" verloren, dan zal de ander voor de rest van zijn dagen op zoek gaan naar zijn verloren wederhelft. Bij zo'n prenatale tweeling is er immers een grote energetische communicatie. Als die andere die verloren is gegaan nu van een ander geslacht was, zal de overblijvende zijn identiteit aannemen en problemen krijgen met transsexualiteit.

De gevolgdte therapie van prenatale psychologen is er wezenlijk één van "terugkeer naar de moederschoot". Deze regressie, het terugvallen op het eigen ik, is minder een verbaal proces (een foetus spreekt geen taal), dan wel een psycho-dynamisch meelven. In De Passage funktioneert de leefgroep als baarmoeder, die de veiligheid en geborgenheid biedt om te regresseren en de "gemiste groeikansen" te herstellen. Daarbij kunnen sommige "attributen" helpen: het "baarmoederzoldertje" (nu minder in gebruik) waar schommels een terugkeer naar de baarmoeder stimuleren, een diuktartie van Hasselt onder leiding van Karel Ringoet, enzovoort. Tot slot nog dit: van het kongres "Strategieën van de Overleving" zal een verslag in boekvorm verschijnen tegen juli '87. Dit verslag bevat de integrale tekst van alle lezingen, kostprijs ongeveer 500 fr. Inlichtingen: Onderzoekscentrum Marginaliteit, Blijde Inkomststraat 5.

Herwig Willaert

Veto, jaargang 13 nr 27 dd. 4 mei 1987

Redaktieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/22.44.38)

Hoofredaktie: Didier Wijnants

Redaktiesekretaris: Hilde Devoghel

Redaktie: Geert Coene, Lode Desmet, Trui Moerkerke, Carla Rosseels,

Marc Sys, Peter Vermeiren

Doka: Peter Vermeiren

Zetwerk: Marc Heeren, Koen Van Muylem, Didier Wijnants

Lay out: Geert Coene, Marc Heeren, Erwin Jans, Trui Moerkerke,

Carla Rosseels, Didier Wijnants

Tekeningen: Tuur Ruytjens

Medewerkers: Jan Antonissen, Peter Bruegelmans, Els Groossens,

Filip Huyzentruyt, Rudy Lanssens, Herwig Willaert

Eindredaktie: Carla Rosseels

Oplage: 8000 exemplaren

Drukkerij: Rotatyp Brussel

Abonnementen: Studenten: 200,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 500,-;

over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas: ten laatste vrijdag voor verschijnen om 14.00 u op

het redaktieadres bezorgen

Redaktievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15.00 u.

Shrinks onder mekaar.

(Foto Peter Vermeiren)

VICE-REKTOR VERBODT LEZING VAN WALTER KUNNEN

Het kongres was een schoolvoorbeeld van voortreffelijke organisatie, zowel voor de lezers, de pers als het publiek. Dagelijks telde het kongres ruim 500 bezoekers, waaronder heel wat Nederlanders. De lezingen zelf waren erg verschillend, met ups and downs. Sommige sprekers trokken meteen de aandacht (Kaplan, Vanmarcke, Wink...), terwijl andere lezingen zo technisch waren dat de bezoekers alleen maar de wenkbrauwen fronsen. Een lezing wekte verbazing nog voor de spreker zijn mond open deed: "De onzichtbare infra-structuur van de Apokalips" door Walter Kunnen.

Deze ex-bouwendrukker behandeldt thans als geo-bioloog zieke mensen op een alternatieve wijze. Reeds maanden geleden ontving de Akademische Overheid het kongres-programma (waarop de lezing van Kunnen vermeld stond) én gaf diezelfde Akademische Overheid de normale academische toelating om het geheel in de Grote Aula te laten plaatsgrijpen. Enkele dagen voor het kongres (Goede Vrijdag) ontving De Batselier een brief van vice-rector Deruyttere waarin Kunnen een spreekverbod werd opgelegd binnen de KUL. De vice-rector sprak in naam van de Akademische Overheid. Verbaasd vroeg De Batselier aan Dhr. Masschelein, verantwoordelijk voor Studentenaangelegenheden, om wat meer uitleg. Deze laatste verklaarde in de Grote Aula geen verantwoordelijkheid te dragen. Prompt stuurde De Batselier een brief naar vice-rector Deruyttere waarin hij schreef: "... de beslissing van de Akademische Overheid te begrijpen, gezien de druk die op haar werd uitgeoefend" (volgens sommigen zou die druk van binnen de fakulteit Geneeskunde komen, nvdr) en dat de lezing van Kunnen niet zou doorgaan in de Grote Aula, maar in de zaal van de Salon Georges op het Hogeschoolplein. "Hierbij zal ik het evenwel niet laten", aldus nog De Batselier. "Dat één, persoon — bij afwezigheid van rektor Dillemans, die dit nooit zou hebben toegelaten, en op basis van 'roddelpraatjes' — verhindert een lezing te laten doorgaan in de Grote Aula noem ik een regelrechte inbreuk op de academisch vrijheid. Bovendien pleegt men ook kontractbreuk. Hiertegen moet gereageerd worden. Na het kongres zal ik het geschil op een 'hoffelijke' manier uitvechten. Dat wil zeggen: de wapens gekruist, keihard, maar eerlijk."

Walter Kunnen zelf was heel wat minder strijdvaardig: "Ik ben altijd controveres uit de weg gegaan, nooit aangevallen of verdacht gemaakt. Ik ben deze eerbiedwaardige instelling veel schuldig (Kunnen studeerde aan de KUL ondermeer economie en biologie, nvdr). Ik kan dit vooral enkel maar betreuren. Ik ben niet van plan om aan deze affaire gevolg te geven. Dit "grape" kostte aan het onderzoekscentrum Marginaliteit 20.000 fr. Op de lezing van Kunnen waren zo'n 150 bezoekers. (HW)

Volgend jaar nieuwe regeling Studiebeurzen afgeschaft?

In opdracht van het kabinet van gemeenschapsminister Kelchtermans — onder andere bevoegd voor de studiebeurzen — loopt er momenteel een onderzoek bij het Hoger Instituut van de Arbeid (HIVA) omtrent de studiekosten en een evaluatie van de verschillende vormen van studiefinanciering.

Methodologisch gezien is het onderzoek een kleine ramp: de resultaten liggen bijna op voorhand vast. Of wil men hiermee de beleidsinstanties een wetenschappelijk tintje geven?

Politiek gezien is het onderzoek een grote ramp: onder druk van de liberalen overweegt men om studietoelagen in te voeren. Ook daarom wordt deze studie uitgevoerd. Tegen volgend academiejaar wordt er alleszins aan het systeem gesleuteld. Voor één keer staan we met onze kritiek niet alleen.

Vooraf willen we één zaak duidelijk stellen: met onze kritiek op deze studie viseren we in geen geval het HIVA zelf. Ook zij hebben hun bedenken (zie verder). Het moet duidelijk zijn dat het HIVA deze studie uitvoert in opdracht van het kabinet van Kelchtermans. De inhoud van de opdracht zelf en de voorgestelde methode zijn uitsluitend het werk van het kabinet van Kelchtermans. Bijgevolg is onze kritiek alleen op hen gericht.

Essentieel omvat de studie twee opdrachten. Vooreerst een raming van de studiekosten in het secundair en het hoger onderwijs, zowel het universitair als niet-universitair onderwijs. Vervolgens worden in een tweede deel verschillende vormen van studiefinanciering in een aantal landen vergeleken en wordt de invloed van de verschillende systemen op het overheidsbudget en de democratisering van het onderwijs nagegaan. Tot zover de opdracht.

Geen tijd

Aangezien de studie eind juni af moet zijn, kunnen we uiteraard nog geen resultaten voorleggen. Onze kritiek heeft wel betrekking op de door het kabinet voorgestelde onderzoeksprocedure én op de politieke achtergrond van de studie.

Wat betreft de methodologie van het onderzoek, kunnen er heel wat kritische vragen geformuleerd worden. Om tot een raming te komen van de studiekosten, maakt men gebruik van enquêtes bij de studenten en van bestaande gegevens van de onderwijsinstellingen en allerhande diensten. De groep universiteitsstudenten die men enquêteert is in feite behalve klein: in Vlaanderen worden slechts 750 studenten ondervraagd, verdeeld over de 4 grootste universiteiten. Deze steekproef is te gering om betrouwbare informatie uit af te leiden.

Maar er is meer. Ook de oorsprong van de informatie is niet van aard om de betrouwbaarheid te bevorderen. De informatie omtrent studiekosten

wordt verzameld via enquêtes en diensten: dat zijn zogenaamde sekundaire bronnen. De informatie zou veel betrouwbaarder zijn indien enerzijds meer studenten erbij betrokken zouden worden en anderzijds wanneer men bijvoorbeeld met een huishoudboekje zou werken, waar systematisch en een jaar lang de studie-uitgaven nauwkeurig geregistreerd worden. Deze methode heeft men gevolgd bij de studiebudgetenquete (in '79 uitgevoerd door het HIVA). Waarom kan dat nu niet? Onder andere de tijdsdruk zal hier wel een rol spelen. Het kabinet wordt toch geacht te weten dat een dergelijke — vrij omvangrijke — studie moeilijk goed kan uitgevoerd worden in amper een half jaar.

Handig trukje

Een laatste cruciale methodologische kritiek op de studie betreft het concept van studiekosten dat gehanteerd wordt. Bij de enquêtes wordt er enkel gevraagd naar de kosten van studiemateriaal, de vervoerskosten, de huur en... de hoofdmaaltijd. De andere studiekosten — de maaltijd 's morgens en 's avonds, de kosten voor kleding, gezondheidszorg, ontspanning, cultuur... worden niet bevestigd. De Kelchtermans student lijkt een aantal eigenaardige kenmerken te bevatten: hij/zij eet maar één maal per dag, loopt er voor de rest naakt bij, gaat nooit naar toneel of film en raakt nooit een pint aan...

Het kabinet is blijkbaar niet op de hoogte van de verschillende componenten van de studiekosten. Maar misschien is die voorgestelde beperking wel een handig trukje om de studiekosten op een kunstmatige manier te verlagen.

Gegeven de methode van het onderzoek — het korte tijdsbestek, geringe betrouwbaarheid van de informatie en het negeren van een aantal kosten — zijn we genoodzaakt om nu al voorbehoud te maken bij de resultaten van die studie, die in feite niet meer dan vage indicaties kunnen aangeven. Ook

Hubert Cossey — projectleider van de studie — is met het onderzoek niet zo gelukkig. Hubert Cossey: "We zullen ons niet met een kluitje in het riet laten sturen. In de studiebudgetenquete van '79 waren de leefkosten wel vervat. Als ze in de huidige studie niet bevestigd worden, moet het kabinet dat niet aangrijpen om aan te tonen dat de studiekosten verminderd zouden zijn. Men kan geen appels met citroenen vergelijken. Ik zal erover waken dat de beperkingen van de studie duidelijk vermeld worden in de rapportering."

Geen waterdrager

Het tweede deel van de studie bevat vooreerst een overzicht van de verschillende vormen van studiefinanciering in het buitenland. Daarnaast wordt er gepeild naar het effect van studiebeurzen en studietoelagen (jawel) op de globale inkomensverdeling, de overheidsfinanciën en de democratisering. Het valt op dat vooral met betrekking tot de studietoelagen nogal wat bijkomende denkoefeningen voorgesteld worden: aan wie een lening moet verstrekt worden, wie de lening moet verstrekken, welke fiscale behandeling ze moet krijgen, enz... Om de term studietoelage niet te veel te laten opvallen, heeft men er ook een andere omschrijving voor uitgedokterd: studietoelagen heten af en toe 'financiering gebaseerd op eigen verantwoordelijkheid'. Kreatief is men daar wel.

Op het kabinet doen we navraag of er aan deze studie beleidsinstanties gekoppeld mogen worden. De woordvoerder ontkent dat "want de bedoeling is louter onderzoeksmatig". Op onze vraag waarom de studie dan zo vlug moet klaar zijn, antwoordt hij: "De vraag komt vanuit de Vlaamse executieve. Er zijn verschillende stemmen aangaande studiefinanciering: u weet toch ook dat er andere financieringsmogelijkheden zijn. Maar laten we de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek afwachten om iets te doen."

Is het dan toch de bedoeling dat het beleid aangepast wordt? De zeggman van het kabinet beseft blijkbaar ook dat hij zijn neus voorbijgepraat heeft en haakt af met een sussende verklaring.

Hubert Cossey (HIVA) vindt er niet zoveel oekjes om: "Het feit zelf dat er verschillende vragen naar studietoelagen gesteld worden in de studie, betekent niet dat wij als wetenschappers een bepaalde richting uitgaan. Wij zijn geen waterdragers van het kabinet. Die vraag moet door ons zo objectief en nauwkeurig mogelijk benaderd worden."

zeggan dat die oproep erg goed is gevolgd. Oorspronkelijk stonden alleen de homo's, de druggebruikers en de besmetten zelf op de 'zwarte lijst', sinds maart zijn daaraan de prostituees toegevoegd.

"Vanaf '85 zijn we dan met de testen begonnen. In het begin zaten er nog enkele besmette personen tussen, maar het ging daarbij telkens om mensen die onbewust tot een risicogroep behoorden. In al onze afdelingen samen was dat 1 op 25 à 30.000."

"Na anderhalf jaar testen blijkt van alle 180.000 donors (de meesten blijven langer dan een jaar donor) geen enkele positief te zijn geworden. Dat betekent dus dat het virus zich buiten de risicogroepen erg traag verspreidt, wat een goed teken is."

Veto: Heeft u ook besmette studenten gevonden?

Vermeylen: "Bij de oorspronkelijke screening in '85 waren er voor Limburg en Leuven samen 2 gevallen positief. Maar het ging hierbij om Afrikaanse niet-studenten. In Leuven zelf zitten er tussen de studentenbloedgevers nog geen slachtoffers, en blijkbaar zit het virus ook nog niet sterk in het milieu tuo court."

Toch maar blijven oplettend, en een kondoom gebruiken, je kan immers nooit weten. En als dat niet lekker zit kan je je nog altijd onthouden. Stoppen met roken is zeker zo lastig, en dat is zelfs mijn pa gelukt.

Rudy Lanssens

En hij vervolgt: "Als u vraagt naar de politieke achtergronden is dat een andere zaak, waar wij niks mee te maken hebben. Maar het is duidelijk dat vooral de liberalen met de vraag komen om studietoelagen in te voeren, vanuit de idee dat de gebruiker moet betalen. Men is daar nu druk mee bezig. Dit wil nog niet zeggen dat het huidige systeem direct vervangen wordt door studietoelagen, temeer omdat het ACW niet gelukkig is met de studie. Ik veronderstel dat men op het kabinet denkt in de richting van een combinatie van studiebeurzen en leningen." Volgens Cossey is het kabinet stellig van plan om aan het systeem te sleutelen: "Dat is geen geheim. De politieke konstellatie brengt mee dat men denkt in de richting van studietoelagen en dat het totale bedrag

waarschijnlijk niet opgetrokken zal worden", zo voegt hij er nog aan toe.

Het lijkt wel de omgekeerde wereld. In plaats van het beleid af te stemmen op de resultaten van het onderzoek, gebeurt precies het omgekeerde: het onderzoek wordt afgestemd op de — sterk ideologisch bepaalde — beleidsvoorstellen. De onderzoekers zullen zeker de nodige opmerkingen formuleren, daar twijfelen we niet aan. Maar voor de politici is de verleiding bijzonder groot om die kanttekeningen te negeren en uit de studie te distilleren wat ze willen, namelijk studietoelagen. De democratisering zal in een zorg zijn. Bij Kelchtermans wordt er gewerkt deze zomer.

Marc Sys

Over thuislozenopvang Leren leven met de leegte

Oikonde is een Griekse term die zoveel betekent als "op weg naar als huis". Oikonde staat dan voor een alternatieve hulpverlening voor thuislozen. Reeds in '69 werd dit centrum boven de doopvat gehouden, als vroege nawee van de beruchte mei-68 dagen. Toendertijd (en nu trouwens nog) werden er kritische vragen gesteld rond de traditionele hulpverlening in de mastodontinstellingen die gekenmerkt werden door hun onpersoonlijke aanpak. U raadt het al: de persoonlijke aanpak en ernstige voorbereiding op het leven na de instelling zouden het leidmotief gaan worden. En dat bleef het ook tot op de dag van vandaag.

Een thuisloze heeft een klauw van problemen: geen geld of werk, geen thuis, kortom volledig aan de grond. De oorzaken van die — overigens toenemende — thuisloosheid dient voor een deel bij de persoon zelf gezocht, doch ook de samenleving gaat niet vrijuit. Ongeveer de helft van de thuislozen bestaat uit jongeren tot 30 jaar. Het gaat dan om mensen die vaak ofwel een enorm instellingsverleden achter de rug hebben, ofwel een lamentabel familiaal verleden kennen, of het gewoonweg thuis niet meer zagen zitten. In Vlaanderen alleen al telden de erkende onthaalhuizen er 15.000; en dan hebben we het enkel over de geregistreerden. Hun werkelijke aantal moet minimaal op het dubbele geschat worden.

Vele buitenstaanders menen dat Oikonde enkel werkt voor ex-gedetineerden. Een misvatting die stug standhoudt. Van de 80 "gasten" (Oikonde wil de term patiënt niet kennen) zijn er slechts een twaalftal gewezen gevangenen. De overgrote meerderheid bestaat uit mentaal gehandicapten en ex-psychiatrische patiënten.

De vraag noopte Oikonde drie sectoren te bouwen: de sektor integratie (ex-psychiatrische patiënten en mentaal gehandicapten), de sektor reklassering (ex-gedetineerden), en de krisispvang in de Regastraat waar 8 mensen in een akute noodsituatie opgevangen kunnen worden.

Die krisispvang geschiedt zonder enige voorselectie. De gasten kunnen zelf komen aanbellen, of door de ziekenhuizen of politie gestuurd zijn. Gedurende de enkele weken dat de gasten in de Regastraat verblijven wordt er gepoogd aan probleemdetectie te doen. De wortels van het probleem worden gezocht, het probleem op zich wordt er niet opgelost. Oikonde tracht haar gast te stimuleren iets aan zijn problemen te gaan doen. Na deze eerste opvang wordt de thuisloze doorverwezen of zo mogelijk op eigen benen gezet.

Doorverwijzen kan een onderbrengen in de eigen huizen betekenen, of in gastgezinnen (een veertigtal in Vlaams-Brabant, vooral in de sektor integratie), of in een derde instelling. In een zestal gemeenschapshuizen worden vrijwilligers en gasten samen, behalve dan de gedetineerden.

Aan de gasten wordt een lage huurprijs aangerekend die ook de energiekost moet dekken. Zo ze over geen financiële middelen beschikken

(wat meer dan eens voorkomt) helpt Oikonde hen het bestaansminimum van ongeveer 13500 frank van het OCMW te bekomen.

Personeel

De werking van het hele centrum draait voor een erg groot deel op vrijwilligers. Een zestigtal, waarvan de meeste studenten uit de meest diverse studierichtingen. Men heeft er "in-slapers" die vanaf 's avonds naar de crisisopvang trekken en er tot de volgende morgen met de gasten eten, rekreëren en slapen; de "winners" die in de gemeenschapshuizen wonen; en de "binnenvissers" die gewoon eens gedag komen zeggen. Geen nood te vermelden dat er nooit "genoeg" vrijwilligers zijn.

Voor het overige draait Oikonde op 11 vaste krachten, 4 DAC'ers en 4 gewetensbezwaarden.

Wat de financiën betreft, moet er een onderscheid gemaakt worden tussen de sectoren crisis en reklassering enerzijds, en integratie anderzijds. Deze laatste sektor werd erkend als plaatsingsdienst in gezinnen door het Ministerie van gezins- en welzijnszorg. Zij leveren dan ook een personeelsubsidie. Wat de twee andere sectoren betreft kan er enkel maar van een toelage genoten worden voor twee personeelsleden.

Toekomst

De toekomst ziet er somber uit. Tot een paar jaar terug slaagde Oikonde erin de meeste van haar gasten aan een baan te helpen. De eerste voorwaarde om later (financieel) op eigen benen te kunnen staan. Bij gebrek aan een arbeidsperspectief vervalt dit materieel aspect nagenoeg volledig, wat een enorme hypotheek op het werk inhoudt. Enkel het relationele aanbod is er nog, hoewel ook dit zeker niet te minimaliseren valt. Oikonde poogt nu door een samenwerkingsverband met de dagbegering "het S.P.I.T." de gasten te leren zichzelf zinvol bezig te houden. De moeilijke opdracht die het onthaalcentrum nu wacht is de mensen te leren leven met de uitzichtloosheid, te leren leven met de leegte.

Geert Coene

Belangstellenden en vrijwilligers kunnen zich steeds wenden tot Oikonde, Tiensevest 17 te Kessel-Lo. Telefonisch kontakteren kan ook op 016/22.96.13.

Leuvens bloed

vervolg van p. 1

invloed van een of andere zware infectie. Dat zou dan meteen kunnen verklaren waarom Aids zich zo snel heeft kunnen verspreiden onder heteroseksuelen in Afrika."

Veto: De regeringscampagne richt zich vooral op overdraagbaarheid via seksuele contacten. Vindt u dat terecht?

Vermeylen: "Ja, want het Rode Kruis doet het nu al jaren zelf en ze doet het goed. Aangezien wij ongeveer 90% van de bloedinzamelcentra in België 'uitbaten' kunnen wij heel gemakkelijk bijsturen in onze centra zelf. Wanneer wij bijvoorbeeld merken dat plots veel meer volk bloed komt geven, dan zullen wij onze aanvragen wat versterken. Wij hebben nu ook de inzamelingen afgeschaft in milieu's waar men gemakkelijk onder druk zou kunnen geven, zoals gevangenis en bepaalde bedrijven. We sturen liever zelf bij dan alles aan de grote klok te gaan hangen. Slechts 2% van de bevolking is immers donor."

"In de zomerperiode, als er een traditioneel tekort is aan vers bloed, is de verleiding wel eens groot om in grote toeristische centra te gaan inzamelen. Maar dat doen we uiteindelijk toch niet omdat het publiek daar moeilijk voor te lichten is, omdat er

een zeer breed publiek is, veel buitenlanders enzovoort. Daarom zullen we in de zomer onze gewone kanalen proberen te verbrijden, door vaker langs te gaan, via huis-aan-huis-propaganda enzovoort."

Veto: Zamelt u ook nog in bij het leger?

Vermeylen: "Het leger heeft een eigen dienst, en ze gebruiken hun bloed ook alleen maar in de militaire hospitalen. Ongetwijfeld ligt het risico bij hen veel hoger dan bij ons: er zijn bijna uitsluitend mannen wat meer homo's betekent, er is een grotere turnover van donors en vooral, er zit een grotere vergoeding aan vast. Eén of twee dagen rekuiperatie is niet niks."

Nog geen

Veto: Zijn er nu veel transfusie-Aidsgevallen?

Vermeylen: "In het buitenland is het 2%, maar dat percentage zal ongetwijfeld toenemen. In België is er 1 besmette persoon op 210 gevallen, dat is dus nog geen 0,5%. We mogen dus zeker niet klagen. En ongetwijfeld heeft onze voorzorgscampagne vanaf '83 daarin een grote rol gespeeld. Vanaf toen hebben we aan de risicogroepen gevraagd om zich verder van bloedgeven te onthouden, en ik moet

MUURTOERISME

Naar aanleiding van het AV-project "Muurtoerisme" stuurde Veto 3 reporters op pad. Zonder veel afspraken vooraf trokken zij erop uit. Deze weinig gecoördineerde werkwijze paste evenwel goed bij de aard van het project. Kunst is een medium bij uitstek om persoonlijk benaderd te worden. Van hun respectieve schrijfsels kunt u op onze middenpagina's genieten.

Leuven vol kunst Over giraffepoten en zombie combo

Muurtoerisme, het AV-project van 1987. Studenten in contact met brengen met beeldende kunsten, amateurs konfronteren met professionele kunstenaars? Een gok na Leuven vol muziek.

poten muziek voort te brengen. Kosmische muziek, alleen door met een bamboestok tegen de vehikels te slaan Prachtig.

Place du Tertre moest men met een vergrootglas zoeken. Welgeteld één tekenaar deed pogingen om een gelijktijdig portret aan zijn klanten af te leveren.

Later op de avond werd het Hogeschoolplein het centrum van het gebeuren. Een spetterende Happening moest Muurtoerisme afsluiten. Het geheel riep een beetje de sfeer op van een middeleeuwse kermis. Goochelaars, buikdansersessen, kraampjes met fruit, snoep, drank... het hele rommelige gezellig door elkaar. Een goochelaar in levende lijve aan het werk zien is heel wat anders dan de zoveelste bloedloze truuk op tv. It's magic. Verder kon je je handschrift laten ontleden door een grafoloog, een horoskoop laten berekenen, je toekomst laten voorspellen, of een piepshow bezoeken. Het zombie combo kon haar klanten blijkbaar imponeren, maar voor niet-ingewijden blijft het een raadsel.

Na een schitterend vuurwerk dropen veel bezoekers af, maar dat mocht de pret van de achterblijvers niet drukken. De ambiance bleef nog geruime tijd verder duren. De dagerna volgde de kater. Een heleboel kunstwerken van studenten waren reeds overplakt, terwijl de werken van kunstenaars grotendeels gespaard bleven. Het hoorde wel bij het concept van Muurtoerisme dat alles daarna langzaam weer overplakt zou worden, maar misschien had men wat meer de nadruk kunnen leggen op 'langzaam'. Nu komen dergelijke praktijken onsympatisch over — en dat is nog zacht uitgedrukt. 'tStuc laat zich hier niet van zijn beste zijde zien.

Muurtoerisme kende niet het succes van Leuven vol muziek. Dat kan ook niet anders. De gemiddelde student is immers nauwer betrokken bij muziek dan bij beeldende kunsten. Het is gemakkelijker een radioknop om te draaien, dan zijn drempelvrees te overwinnen en een museum te bezoeken. Alleen daarom is een project als Muurtoerisme nodig: de aandacht van de modale student op Kunst vestigen, al is het maar voor één dag.

Els Groessers

de pleisterplaats

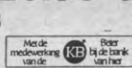

jozef van den berg

STADSSCHOUWBURG LEUVEN

18 19 20 21 MEI 20.30 u.

res. 016. 22 21 13

ALMA II — De plaatsen voorbehouden aan de studenten toonden soms pijnlijk dat je van schilderen toch wel wat kaas gegeten moet hebben voor je de vierkante meter leegte kan doen vergeten. Rond Leuven's eethuisnummer twee viel het nog mee (Woeha, de Louis), bij Economie was het huilen met de pet op — geen foto dus. (Foto Jeroen Revalk)

RECEPTIES zijn er om je te laten vollopen. En dan mag Massehelein speecheen, mogen zelfs een handvol rare kwisten de megafoon (recht uit de betogingen van deze winter, net zoals de Vlamsterdammers) hanteren, luisteren doet geen mens. (Foto Peter Vermeiren)

VALT NOG TE BEZIEN:

Volgende werken gemaakt naar aanleiding van Muurtoerisme, zijn nog te bezichtigen in de week van 4 tot 8 mei. Wie zijn ogen nog wat wil laten rondwalen, kan op onderstaande adressen dus nog langs. Al is het niet al goud wat blinkt.

- Jean-Georges Massart Maria-Theresiakollege (8-20)
- Urbain Mulkers Maria-Theresiakollege (8-20)
- Leo Daniëls Maria-Theresiakollege (8-20)
- Hugo Duchateau Kolenmuseum (8-20)
- Yannick Carlier Van Dalekollege (9-17)
- Hugo Roelandt Arenberginstituut (9-17)
- Pascal Courcelles Auditorium Vesalius
- Erwin Keustermans Parking Psychologie
- Leo Daniëls Parking Psychologie
- Jan Geuens Parking Psychologie
- Constantin Meunier HIW (8-19)
- Image Building Kollege De Valk (8-21)
- Roeland Kotsch Parking ABB
- Anoniem Garage Rattemanspoort
- Verspreid over de stad: Gelijkmaker 1/4

Muurtoeristenpad Exotisme in Vlaanderen

Het patroon van paden dat de stad doorkruist en dat bestaat uit paden van bewoners, verkeerspaden, konsumentenpaden, kroegloperpaden, toeristenpaden en studentenpaden, werd woensdagavond 29 april aangevuld met een nieuw en tijdelijk pad: het muurtoeristenpad.

Stadsbewoners, stadsbezoekers en studenten dweilden die avond de straten af, op zoek naar beelden en schilderijen om hun dorstige ogen te verfrissen. De Muurtoeristenstoot deed het officieel, verfraaid met 17de eeuwse gidsen, maar voor één keer was het ook toegelaten de niet-aangeduide paden te betreden en je eigen weg te zoeken in de gemeente Vlamsterdam.

Muurtoerisme is een project, dat wat de evaluatie betreft, in verschillende onderdelen uiteenvalt: je kan het hebben over het opzet en de organisatie van het project, over de aangeboden kunstwerken, of over het enthousiasme van de dag zelf. Niet alle aspecten vragen om een gelijkwaardige evaluatie. Normalerweise staat een evaluatie pas goed in z'n schoenen, wanneer de aangewezen criteria geëxpliciteerd worden. Kunst vormt daarop echter een beetje een uitzondering: het is natuurlijk altijd meegenomen wanneer iemand duidelijk zegt waarom hij iets goed of slecht vindt, maar op kunst mag je nog spontaan reageren en zeggen: "Ik vind dat niet mooi, omdat ik het niet mooi vind".

Dit alleen maar om te zeggen, dat onze appreciatie van de aangeboden werken niet de uwe hoeft te zijn. Wij hebben in ieder geval een paar bedenkingen. De studenten hadden blijkbaar niet altijd evenveel inspiratie: hun aanbod varieerde van humorloze flauwiteiten over sperma en sex (panelen langs de Blijde Inkomststraat) over aantrekkelijker schilder- en knutselwerk (zelfde paneel, L & W, de parking bij de Shrink) tot één prachtige vondst: het uit papier maché vervaardigde gezicht dat uit de rode bakstenen naar voren sprong in de buurt van het Stuc.

Ook bij de professionele kunstenaars waren er een aantal realisaties die ons meer aanspraken dan de overige: zo waren er de door Image Building vervaardigde 'akwariums', de klank-konstrukties van George Smits op de benedenverdieping van de Centrale Bibliotheek, de beschilderde 'perzische' tapijten in het gebouw in de Vlamingenstraat, waar de kunstenaar geen figuren aanbracht, maar juist

voor andere figuren te bekeken en te voorschijn toverde.

Dok de tentoonstelling van Lief Lief op de bovenverdieping van de Metropole was leuk: 7 keer Baudelaire met telkens een ander voorwerp onder de vest, een schoenenkonstruktie met als kontrasterende kleuren rood, zwart en geel en de meest absurde voorwerpen bewaard onder een glazen schelp. In een bijlage uit de catalogus wordt er met een voorbeeld van Kant aangetoond hoe Schoonheid geboren kan worden uit verwarring. Daarin ligt ook één van de verschilpunten met wetenschap, waar alle verwarring of onduidelijkheid systematisch gewerd wordt.

Een ander verschilpunt is, dat kunst ook heeft voor 'buitengewone' (in de letterlijke betekenis van het woord) toepassingsmogelijkheden van materialen en vormen, terwijl een ingenieur alleen oog heeft voor de ene, juiste gebruikswijze.

Misschien ontbrak het vele van de vorige kunstwerken juist daaraan: aan verwarring, aan verrassing, aan vernieuwing. Ze trokken je niet genoeg aan om mee te beleven wat zich op het doek afspeelde, of ze lieten je überhaupt niets voelen, of je had het idee dat je het al wel eens elders gezien had.

Exotische ontlading

Het gebeuren deinde dan uit in het feest dat als een broeierige, exotische ontlading was aangekondigd. Het werd wat minder, en dat zal ook niemand verwonderen. Voor de Nederlanders mogen we dan al exotisch en Zuiders zijn, we zitten toch nog altijd een flink stuk boven de evenaar. Maar zelfs met dit gegeven in het achterhoofd werd het toch nog minder spetterend dan we verwacht hadden.

De verkoop van parkieten en ander gevogelte deed ons niet zozeer denken aan exotische sferen, als wel aan de ruiffe huiskamer van een gepensioneerde die zich door zo'n bestje gezelschap laat houden.

Het enthousiasme van de twee vorige jaaren vol Muziek-uitgaven werd in ieder geval niet geëvenaard. En het ziet er naar uit dat dit ook het geval is voor het meebeleven van het gebeuren door studenten. De vorige jaren kwamen er meer studenten af op de muziekbegeleiding dan er nu door de stad trokken op zoek naar de kunstwerken.

Toch verdienen de organisatoren van het project een pluim: het project was goed onderbouwd met ideeën: alleen over stad en stadsbeleving, filosofische ideeën over de kloof kunst-wetenschap, originele ideeën om het gebeuren op te fleuren, zoals de catalogus, de introde,...

Het zat er dus in, en dat het er niet helemaal even schitterend uitkomt, is te betreuren, maar wel te begrijpen.

Carla Rosseels

JE ZAL DAN toch maar KUL-student blijven.

Muurtoerisme Reisverslag

Op één van mijn vele zwerftochten door de stad kwam ik vanmorgen langs enkele restanten van muurtoerisme. Er hing mist in de lucht, slierten van de regen van de dag voordien. De kilte deed me goed, want ik had laveloos gedronken. Veertig frank had ik nog, goed voor twee koppen zwarte koffie in Alma I, maar daar was het nog te vroeg voor — en ik had geen zin om op bed te gaan liggen omdat ik daar zo draaierig van word.

Muurtoerisme. Hé, dat was Louis De Meuter daar op die muur. Waar had ik die nog gezien? De kampus van het Stuc is verdomd eenzaam als het zes uur in de morgen is. Hier zijn studenten aan het werk geweest. Ik ben hier eergisteren ook gepasseerd. Daar links hangt die kop uit de muur. Mooi, mooi.

Laat

Verdomme. Wat is dat. Een nazist. Wie schildert hier hakenkruisen op de muur — mag dat nu ook al. En die /laggen dan. Je reinste Hitlerjeugd.

"Of is het Jugendstil, juffrouw?... sorry. Ik heb gedronken. Mevrouw weet u hoe laat het nu is?"

(Foto Peter Vermeiren)

Jawel, mevrouw!

Maar die dingen, om daar op terug te komen, dat was met die bamboestokken en die grote plasticzakken, in de tuin van de Rechten. We mochten niet in de bakjes gaan staan, maar we hebben het toch gedaan — iedereen deed het.

Het enige dat ik echt jammer vind is dat die muziekinstrumenten er niet meer staan in de bibliotheek. Dat was nogal iets meem. Je slaat tegen die dingen met je stylo of je sleutels, en er komt nauwelijks geluid uit, en dan hou je je oortjes op dat schuim en het is alsof je in de ruimte zit. Er was daar een ouwe vent, die was helemaal wit in zijn haar, dat zijn oor daartegen te houden. Hij had het niet eens door.

Vlamsterdam is wel een domme naam. Want je wat me trouwens ook opgevallen is, die zwarte punthoeden dat waren allemaal kerels die ik op de betonnen muur ook al had gezien. Dat waren dus toen toch geen seizoenarbeiders, we heeft me dat ook weer verteld.

PHH, en ik voel me uitgedroogd. Zou hier nog eens een kafee meer open zijn? Misschien op de Oude Markt. Hoe laat is het nu. Zeven? En ik moet nog mijn boek schrijven.

Lode Desmet

Dat komt er dus van als u ze tien keer gebruikt...

(Foto Jeroen Revalk)

Herman De Coninck over het schrijven

“Je moet niet alle sleutels verloren leggen”

“Ik stel liever vragen dan antwoorden te moeten verzinnen”, zei Herman de Coninck aan het eind van ons gesprek met hem. De Coninck is, net als hij een traaglezer is, een traagspreker. Bewust en nauwgezet formulerend. antwoordt hij op elke vraag, laat dan een stilte vallen, rolt een sigaret, neemt de draad van het gesprek weer op en is ondertussen weer een gedachtegang verder. Het proces herhaalt zich een paar keer tot hij in onze richting kijkt. Dan wisten we: het is tijd voor een nieuwe vraag.

Veto sprak met Herman de Coninck, deel twee. De Coninck als kuiturfilosoof en dichter. Over de debat- en beeldcultuur, het onderwijs, de zolderkamer van de schrijver, de Grote Gevoelens en het troostende pessimisme. Een melancholisch dichter en man van de wereld spreekt.

het Boek

Leesbaarheid, Openheid. Het zijn termen die weerkeren als hij het over literatuur heeft. In het *Nieuw Wereld Tijdschrift* (NWT) heeft ooit een essay van William Gass gestaan waarin die ervoor pleitte om weer traag en grondig te lezen. Ook in zijn lezing van Hard op de Tong (een reeks die in Knack loopt), bleek de Coninck een voorstander te zijn van een andere leeshouding, van de vroegere leeshouding. Lezen wij nu anders dan vroeger?

De Coninck: “Ik weet het niet. In het voorlaatste nummer van het NWT staat een artikel van George Steiner, ‘After the Book’. Wat Steiner daarin zegt, is dat het lezen zoals vroeger, het zich opsluiten met een boek, bijna verdwenen is. Als men nog leest, is dat met achtergrondmuziek erbij. Tot daaraan toe. Wat ik in Hard op de Tong zei, was dat de hele woordcultuur eraan tenonder gaat ten voordele van de beeldcultuur. Het was een beetje zwart-wit, maar dat scheen in te slaan. Ik vind dat de twee naast elkaar kunnen bestaan, maar ik vind niet dat je de hele woordcultuur overboord moet gooien. Als het er echt op aan komt heel doordichte, genuanceerde boodschappen uit te drukken, is het geschreven woord nog altijd het meest aangewezen.”

“Een parlementaire discussie in Konfrontatie, daar steek ik niet zoveel van op. Dat is pure demagogie ter wille van de televisie.”

“Er is onlangs een boek in het Nederlands vertaald van een zekere Neil Postman, *We amuseren ons kapot*, oorspronkelijk heette het *Amusing ourselves to Death*. Dat gaat over de Amerikaanse situatie waar het nog een stuk erger is. Het logische gevolg van het feit dat het politieke debat zich op de televisie afspeelt en niet langer in de geschreven pers, is dan ook dat je een akteur als president krijgt. En als Reagan ermee ophoudt dan zal Charlton Heston misschien de republikeinse kandidaat worden. Het beste wat de democraten dan kunnen doen is Gregory Peck tegenkandidaat maken. Het is een beetje karikaturaal natuurlijk, maar de kwaliteit van een discussie op papier ligt nog altijd een stuk hoger dan een op televisie.”

“Overigens ga ik op die Hard op de Tong-lezing een vervolg schrijven, want ik heb daarin ook een aantal dingen ten nadele van het VSO gezegd. Ik zou dat willen nuanceren. Ik kreeg nu zoveel bijval uit hoeken waarvan ik dat niet wou, dat ik een beetje geschrokken ben. Onder andere van Wre De. Mijn lezing werd daar met instemming geciteerd. Dan is er iets mis. (lacht)”

“Het gaat er eigenlijk om dat het onderwijs zeer log is. De onderwijs-hervormingen ook, die 10, 15 jaar te laat komen, en de correctie daarop nog eens 10, 15 jaar te laat. Bovendien bestaat zoiets als de vrije schoolkeuze niet. Je kan kiezen uit het vrije of het rijksonderwijs, en daar houdt het op. Er is nu zelfs maar één systeem meer, een soort ‘kompromis-VSO’ voor alle netten. Er is geen keuze meer mogelijk. Je kunt ook niet zeggen: ‘Ik kies voor projectonderwijs’. Dat bestaat niet meer. Er is vroeger ooit een experiment in Bokrijk geweest, maar dat is opgedoekt. Je kunt ook niet kiezen voor pluralistisch onderwijs. Dat bestaat evenmin. Enfin, onderwijskeuze is er eigenlijk niet. Ik ga het nu meer in die zin uitleggen.”

Veto: Na die lezing hoorde je zeggen dat Herman de Coninck oud werd. Hij keerde op zijn stappen terug en wenste een terugkeer naar het begin van deze eeuw omdat er toen een meer ontwikkelde leeskultuur was. Herman de Coninck, de onheilsprofeet, die indruk gaf u.

De Coninck: “Zelf hoorde ik vooral zeggen dat ik mijn vader-zoonconflict veralgemeend had. Maar er zijn toch een aantal bedenkelijke tekenen. Ik geloof dat ik het in mijn lezing aangehaald heb. In Parijs zijn er publieke schrijvers: een nieuw beroep.”

“Ze noemen zich *écrivains publics* en werken tegen 100 FF per uur. Een kwart van hun publiek zijn gastarbeiders, dat is logisch. Maar drie kwart van hun publiek zijn, wat zij zelf noemen, slachtoffers van beeldcultuur. Tot en met fabriekdirecteurs die het niet meer geleerd hebben een zin op papier te zetten. Eén van de achterliggende bekommernissen was misschien wel wrevels over de gemiddelde kwaliteit van de teksten die ik voor het NWT binnenkrijg.”

Veto: En dat is al geen gewoon publiek.

De Coninck: “Nee, dat zijn mensen die van zichzelf denken dat ze kunnen schrijven, terwijl schrijven iets is dat je kunt leren. Ik vind het eigenlijk heel gek dat niet aan elke universiteit — het moet geen verplicht vak zijn — zoiets als een keuzevak bestaat: leren schrijven. Een soort van schrijverslaboratorium. Een groot gedeelte van de afgestudeerden moet toch vroeger of later iets op papier zetten. Ik vind het nog altijd zonde dat een wetenschapper zich naar buiten uit niet zonder zijn jargon kan uitdrukken. Schilderen kun je leren in een academie, maar schrijven nergens.”

Het Onderwijs

Veto: Ligt het dan aan de opleiding in het middelbaar onderwijs?

De Coninck: “Welja, ik geloof niet dat het opstel nog de plaats in het onderwijs inneemt die het zou moeten

innemen. Dat vraagt ook veel verbeteringen. En ik denk dat het opstel in de les Nederlands ten dele door de Dekultuur verdronken is, waar je geen voorbereiding voor nodig hebt. Je flapt het er gewoon maar uit, hoe gebrekkig ook. Ik ga er nog altijd vanuit dat dat elk vak ten dele onderwijs in de moedertaal zou moeten zijn. Een leraar wiskunde moet net zo goed de dt-fouten aanstrepen als de leraar Nederlands. Maar die weet het zelf niet meer. (lacht)”

“Je hebt ook de multiple-choice rage. Ook dat zal wel zijn voordelen voor het verbeteren hebben. Daar stond vroeger tegenover dat je een tekst op papier moest zetten. En niet zomaar een tekst, een gebalde tekst. Dus, tegelijk een oefening in résumé en bondigheid: Zowel voor aardrijkskunde als voor Nederlands. Voor alles.”

Veto: Met die multiple choice vragen wordt het herkennen belangrijker dan het kennen. Heeft het multiple choice systeem ook niet het voordeel dat je de leerlingen heel wat meer stof kan laten verwerken?

(Foto Jeroen Revalk)

De Coninck: “Ik denk niet dat je in het onderwijs van de hoeveelheid stof moet uitgaan, want je vergeet toch alles. Het is veel belangrijker attitudes bij te brengen. Ik weet niets meer van drie kwart van mijn vakken uit de middelbare. Maar je kreeg vroeger in de Grieks-Latijns wel een paar fundamentele attitudes tegenover een tekst mee. Onder andere dat je het niet per se meteen begreep, dat je er moeite moest voor doen. En ik geloof dat ik in mijn lezing gezegd heb dat moeite misschien wel een pedagogische deugd was.”

Veto: Vaak is één van de argumenten: de kinderen lijden onder een teveel aan stress. Of is dat hier niet van toepassing?

De Coninck: “Een zekere dosis stress is gezond. Mijn generatie heeft, en voor een deel terecht, gereageerd tegen de concurrentieaansluiting, maar dat is algeen een overreactie geworden. Eigenlijk reageerde iedereen zeer sterk tegen zijn eigen opvoeding. Stress en concurrentie heeft men overboord

gegooid. En veel te snel en te gortig, denk ik. Je kan te ver gaan, hè. Ik ken mensen die hun kinderen uit een bepaalde school weghalen omdat de prestatiedruk er te hoog ligt. Ik heb de neiging om te zeggen: ‘Geef me het adres van die school eens door.’ Ik heb het omgekeerde meegemaakt, dat je zonder prestatiedruk niets meer doet. Zonder positieve stress kom je niet tot prestaties. Prestaties, nou. Ik kom uit een boekhandel en mijn vader leverde ‘prijsboeken’ aan de scholen. De eerste van de klas kreeg een grote stapel, de laatste een dun boekje. Zo hoort het ook niet. Die laatste kan even hard als die eerste gewerkt hebben. Zo dik hoeft je het er niet op te leggen.”

“Ik herinner me nog altijd het voorbeeld van hoe er in China aan sport gedaan werd. Basket was het. De tegenpartij applaudeerde bij een korf van de anderen. Dat zal wel geen sport op topniveau geweest zijn. In sport heb je natuurlijk duidelijker. Ik denk niet dat je de top haalt zonder oogkleppen. Maar daarnaast staat toch dat je de top evenmin haalt met alleen maar atletische eigenschappen. De meeste topsporters zijn verstandige mensen, al is het een verheugd gezond verstand.”

De literatuur

Veto: Is een topsporter niet te vergelijken met een briljant akademikus die zich niet in mensentaal kan uitdrukken?

De Coninck: “Misschien wel. Ik ken schrijvers die ook maniaak zijn. Ik pleit niet voor het maniake hoor, maar om een goed boek te schrijven moet je toch redelijk wat ambitie hebben. Je kunt dat niet zomaar uitvlakken. Ambitie die in ieder geval

wereld zit terwijl de Nederlandse roman over de zolderkamer van de schrijver gaat. Ik vind in een roman liever de hele wereld terug dan die zolderkamer. Daarom neem ik graag buitenlandse verhalen naast Nederlandse in het NWT op.”

“Ook de Nederlandse poëzie speelt zich op de vierkante centimeter af. Ik vind het goede poëzie, hoor. Ik veroordeel de dichters er individueel niet om maar als je het allemaal bij elkaar neemt, is het mij toch erg klein behuid. Een beetje risikoloos. Ik heb op de nacht van de poëzie in Utrecht Claus horen lezen. Afgezien van het feit dat hij schitterend voorleest, houdt hij op zijn eenjige mogelijkheden open voor volgende generaties. Mogelijkheden die je nergens anders aantreft. Taalregisters, gevoelsregisters, gaande van het grotske tot de holle-buiklach, Grote Gevoelens, bijna doorslaande grote woorden. Claus is nergens vies van, niet van retoriek, niet van grootspraak, niet van sarkasme. Enfin, het register van Claus is hondsrer keer groter dan van de doorsnee Nederlandse dichter. Het is daarom geen betere poëzie, dat is een andere zaak. Maar hij houdt al die mogelijkheden op zijn eenjige open. Er is niemand anders die dat nog durft.”

Veto: Poëzie is een beetje een specialisme aan het worden. Hoe moeilijk mag poëzie worden? Je schrijft toch nog altijd om een publiek te bereiken?

De Coninck: “Ja, maar ik ken ook dichters die het omgekeerde doen. Die bij wijze van spreken een gedicht aan hun vrouw laten lezen, en als ze het teveel verstaat dan veranderen ze er nog wat aan. Je weet nooit. De burens zouden kunnen gaan roddelen (lacht).”

“Maar poëzie moet ook niet gemakkelijk zijn. Ik heb ook nooit voor simpele poëzie gepleit. Dingen kunnen bijvoorbeeld ingewikkeld zijn en dat mag eruit komen. Maar bij alle ingewikkeldheid toch nog zo begrijpelijk mogelijk. Je moet niet alle sleutels verloren leggen. En dat gebeurt soms opzettelijk.”

“Hoe moeilijk poëzie mag zijn? Ik constateer heel vaak dat kritici die voor moeilijke poëzie pleiten over de dubbelzinnigheden in makkelijke teksten heenlezen. Er is ook dikwijls optisch bedrog. In Nederland bijvoorbeeld werd een dichter als Ed Leeflang onmiddellijk hooggeprezen maar tegelijkertijd voor iemand als Peter Nijmeijer gekraakt. Omdat het gemakkelijke bekentenispoëzie zou zijn. Dat is puur optisch bedrog. (Haalt Leeflang's *Bevoond als ik ben' uit de kast*.) Gevoelsgeladen woorden zoals 'hart', 'herinneringen', 'de eerste liefdesnacht' enzovoort laten de kritici meteen veronderstellen dat het dit of dat soort poëzie is. Het gaat over gevoelswoorden. En dat wekt de indruk van makkelijke, begrijpelijke gevoelspoëzie. Nee, er staan gedichten in die ik nog niet begrijp, na ze tien keer te hebben gelezen. Dus, dat is helemaal geen gemakkelijke poëzie.”

“Kortom, poëzie mag moeilijk zijn maar dat moet niet. Er is een neiging in de Nederlandse kritiek om te eisen dat poëzie laaglaag is, op drie verschillende manieren gelezen kan worden. Dat mag en als dat zo is, is dat meegenomen. Maar ik heb net zoveel bewondering voor een gedicht dat heel eenduidig maar onontkoombaar zegt wat er staat. Met regels die je nooit meer vergeet. Eigenlijk mag alles...”

Het leven in de literatuur

Veto: Tom Van Deel heeft ooit geschreven dat het succes van de poëzie van Koplond is een misverstand gebaseerd is. Gedichten die op het eerste gezicht autobiografisch levensgeluk verhalen maar, bij nadere lezing, helemaal niet zo optimistisch blijken, trekken omwille van hun schijnbaar eenvoud een verkeerd publiek aan. Geldt dat ook voor de dichter Herman De Coninck?

De Coninck: “Voor de laatste gedichten van Koplond geldt het omgekeerde. Die lijken vreselijk pessimistisch en je moet ze twee keer lezen om te ontdekken dat dood, vergankelijkheid, eenzaamheid voor hem positief zijn. Wat mijzelf betreft, bij mij maakt men meer het onderscheid tussen mijn laatste bundel en mijn vorige werk. Ik

CAPTAIN COPY
NAAMSESTRAAT 113-115
3000 LEUVEN
Tel. 016/23.61.60

Aids-lijn Leuven

"Seks moet uit die gouden driehoek"

Naast de nationale AIDS-lijn, en de Antwerpse pionier Stichting AIDS gezondheidszorg, kent ook Leuven sinds vorige maand een heuse AIDS-telefoon. Initiatiefnemer is de Pieter Coutereelstichting, het Leuvense homo- en lesbiennecentrum. Veto sprak met haar telefoonstem: Joris Michiels, germanist en seksuoloog.

Veto: Hoe vaak rinkelt hier de telefoon, en wie hangt er dan aan de andere kant van de lijn?

te doen, maar toch. Ook blijkt dat de huisdokter in vele gevallen niet eens goed zijn voorgelicht. Velen kennen niet eens het ziektebeeld, zo is er ohs een geval bekend van een behandeling voor een eenvoudige keelontsteking daar waar het om gonorrhoe in de keel ging (ontsteking veroorzaakt door een bacterie die normaal een ontsteking veroorzaakt ter hoogte van de geslachtsorganen, nvdr.)

Veto: Hoe sta je tegenover screening?

Michiels: «Wij zijn van oordeel dat men beter een moeilijke situatie kan vermijden wanneer je weet dat de mensen die situatie niet zullen aankunnen. Men heeft het recht om als mens iets te weten, of niet te weten. De eigen keuze dient gerespecteerd. Maatregelen die screening — desnoods gewelddadig — opleggen zoals

ook blijkbaar graag houden. Ik vrees bijvoorbeeld voor de aanpak in de middelbare scholen, die in september van start zou moeten gaan. De aanpak zou vooral veel opener moeten zijn:

Het is bijvoorbeeld essentieel meen ik, in tegenstelling tot wat de staatssecretaris stelt, dat men het gebruik van de condoom wel aanleert en vooral benadrukt op te passen voor de vingernagels bij het gebruik ervan.»

«In het buitenland is het ook niet allemaal rozegeur en maneschijn. Engeland zit er ook naast. Daar overdrijft men in het benadrukken van het emotionele aspect: men wil de mensen de daver op het lijf jagen. Veel efficiënter is het te opteren voor de rationele aanpak. Niets is immers zo wisselvallig als de menselijke emoties. Nederland daarentegen lijkt op het

Michiels (telefoonbeantwoorder van de Aids-lijn): «Ofwel neukt men niet, ofwel houdt men het bij één partner, ofwel is er het condoom».

Michiels: «Onze AIDS-lijn is enkel bereikbaar tijdens de werkdagen van 20 tot 21 uur. Gemiddeld zijn er zo'n drie oproepen per week. Dat is niet on aardig als men bedenkt dat de Antwerpse AIDS-telefoon die toch meer bereikbaar is, drie telefoontjes per dag krijgt. Daarenboven blijkt bijna één op drie oproepen daar grapjasseriek te zijn. Een lot dat ons gelukkig nog niet is beschoren.»

«De mensen die wij bereiken dan. Dat blijken hoofdzakelijk hetero's te zijn ofschoon we de lijn voor onze mensen zijn begonnen. Vooral vrouwen willen weten of ze met hun bepaalde levensstijl een reëel gevaar lopen. En ja, doorgaans zijn het ook lager geschoolden. De gebruikte terminologie stelt voor hen reeds ernstige problemen.»

Veto: Een voor de hand liggende volgende vraag is dan uiteraard met welke vragen men bij de AIDS-lijn terecht kan?

Michiels: «Op alle vragen tracht ik hier te antwoorden. Komt daar nog de psychologische begeleiding van seropositieven — zij lopen immers met een tijdbom — en de paniekerigen bij. Die laatste stellen we meestal voor eens een praatje te komen maken op het onthaal van onze stichting. Vaak kan je de mensen reeds geruststellen als je weet met wie en hoe ze hebben gevraagd. Opvallend is wel hoe weinig de huisdokter wordt vertrouwd. Ik ben me er wel van bewust dat de telefoon anoniemer is en men daardoor al sneller geneigd is zijn volledige verhaal

in Beieren kunnen niet getolereerd worden. De dragers van het virus en de zieken worden daar gekoncentreerd.

Ik geloof niet in het "opleggen" van een bepaalde levensstijl; het geheel zou dan in de klandestiniteit verglijden om toch maar die screening uit de weg te kunnen gaan: eventuele patiënten zullen nalaten zich te laten onderzoeken of verzorgen. Daarenboven dient beklemtoond dat zelfs een seropositieve de virus niet kan doorgeven als hij zich aan safer-sex houdt. Studies die strikte monogamie voorstellen (Volksgezondheid, katholieke kerk) weten blijkbaar niet hoe futiel of belachelijk dit is.»

Veto: Voel je dat de homo's sinds de grote AIDS-paniek meer geïsoleerd worden?

Michiels: «Ja. Dat is overduidelijk. En met de homo's wordt ook onze stichting geïsoleerd. Zo krijgen we niet langer de toelating van de diverse middelbare scholen de problematiek er een uurtje te gaan toelichten. De nationale AIDS-kampagne zou iets aan die aversie hebben kunnen veranderen, maar zoiets wil men in Brussel niet eens. Overigens is de nationale campagne pas opgestart nadat duidelijk werd dat ook hetero's met de virus opgezadeld kunnen raken.»

Veto: Hoe beoordeelt u de "zachte aanpak" van onze overheid?

Michiels: «Wivina pakt de gehele campagne ronduit slecht aan. Tot op heden zat seksualiteit in de taboeester, en mevrouw De Meester wil het daar

goede spoor te zitten. De overheids-kampagne wordt er alleszins positief onthaald.»

«De overheidsfolder moeten we nog afwachten. Daarvan zal het ook afhangen of we er met onze stichting ook één zullen uitgeven of niet. Kwestie van geen geld door deuren en ramen te gooien wanneer dat niet nodig zou blijken.»

Veto: In welke mate is het condoom alleenzaligmakend? Zijn er valabele alternatieven?

Michiels: «De seksualiteit zou uit die "gouden driehoek" moeten. Er gebeuren ook met het condoom nog te veel ongelukjes wegens verkeerd gebruik of omdat het condoom kwalitatief niet voldoet. Een betere voorlichting over het gebruik door begrijpelijke bijsluiters, en een goedkope kapotte, daar pleiten wij voor. Wist je overigens dat een condoom al gauw de prijs van een pakje sigaretten moest kosten. Alternatieven zijn er niet. Ofwel neukt men niet, ofwel houdt men het bij één partner, ofwel is er het condoom.»

«Alleenzaligmakend is het condoom ook zeker niet. Je moet het zien als middel om tot safer sex te komen. Heel bewust zeg ik hier niet safe-sex, want uit wat ik hiernet vertelde blijkt al dat zoiets larie is.»

Geert Coene

De AIDS-lijn is iedere werkdag te bereiken op het nummer 016/23.63.27, en dit van 20 tot 21 uur.

AGENDA

Samenstelling: Jan Van der Linden en Joost Bollens

Maandag 4 mei

- 20.00 u. **LEZING** Zuster Emanuelle, de Vodenraapster van Kairo, in Kleine Aula, ink. gratis, org. UP.
- 20.30 u. **TEATER** Pick Up van Gerardjan Rijnders, in 'tStuc, ink. 140/200, org. Stuc.
- 20.30 u. **OPTREDEN** De Nieuwe Snaar, Fragmenten uit de Geïllustreerde Muziek, in Minnepoort, org. Laatenietlachen vzw, res. Stadsschouw. b.
- 20.00 u. **VIDEO** Lesbianisme: Kijk Haar, over Lesbisch Ouderschap, in MSI 0028, org. 14 dagen seksualiteit, ink. 50.

Dinsdag 5 mei

- 09.00 u. **BOEKENVERKOOP** Uit de dubbelen van de Centrale Bib (tot 19.00 u), in Centrale Bib.
- 20.00 u. **LEZING** Het Subjekt na het Strukturalisme, door B. Angelet, in Aud. Ves., org. Amarant, ink. 120.
- 20.00 u. **VIDEO** Over Kind en Seksueel geweld, met panelgesprek, in MSI, org. 14 dagen seksualiteit, ink. 70.
- 20.30 u. **DANS** Bartok/Aantekeningen door Rosas, in Stadsschouwburg, ink. 180-250, org. Stuc.
- 20.30 u. **OPTREDEN** De Nieuwe Snaar, Fragmenten uit de Geïllustreerde Muziek, in Minnepoort, org. Laatenietlachen vzw.
- 20.30 u. **KONCERT** door het Leuven Kamerkoor Tourdon en het ensemble Musica Celesta, in Begijnhofkerk, ink. 100.

Woensdag 6 mei

- 09.00 u. **BOEKENVERKOOP** Uit de dubbelen van de Centrale Bib, in Centrale Bib.
- 09.00 u. **BOEKENVERKOOP** Uit de dubbelen van de Centrale Bib (tot 18.00 u), in Centrale Bib.
- 14.00 u. **INFORMATIEDAG** Zelfstandig beginnen, in Naamestraat 22, org. CCP.
- 14.00 u. **FILM** Wass heisst 'n hier Liebe, in Aud. Ves., org. 14 dagen seksualiteit, ink. 70.
- 17.00 u. **LEZING** Strips KNT, een kwarteeuw volwassenenstrip door Pascal Lefèvre, in 'tStuc, ink. gratis, org. Stuc.
- 20.00 u. **FILM** Was heisst 'n hier Liebe, in Aud. Ves., org. 14 dagen seksualiteit, ink. 70.
- 20.30 u. **DANS** Bartok/Aantekeningen door Rosas, in Stadsschouwburg, ink. 180-250, org. Stuc.

Donderdag 7 mei

- 20.00 u. **LEZING** Hoe kritisch mag je zijn in de kerk?, door M. Fillet, org. Kristenen voor het Socialisme, in UP.
- 20.00 u. **FILM** Word is out, rond homoseksualiteit, in Aud. Ves., org. 14 dagen seksualiteit, ink. 80.
- 20.30 u. **FILM** Ghost Dance van Ken Mc Mullen, in 'tStuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 20.30 u. **FILM** Riso Amaro, in Aud. Ves., ink. 60/80, org. DAF.
- 22.00 u. **FILM** Word is out, rond homoseksualiteit, in Aud. Ves., org. 14 dagen seksualiteit, ink. 80.
- 22.30 u. **FILM** Pascal Courcelles: totstandkoming van zijn werk (kleurenkopie op de panelen tegenover het Stuc), plaats: 'tStuc-terras.

Vrijdag 8 mei

- 20.15 u. **LEZING** Kristenen in de revolutie, getuigenis van Juan Carlos Hernandez, Medewerker in El Salvador. Muzikale omlijsting, in UP, org. El Salvadorkomitee.
- 21.30 u. **TEATER** Pou Belle, door Spoor 6, in De Rits, ink. gratis.

Zaterdag 11 mei

- 22.00 u. **FILM** Weekendfilm: El Sur van Victor Erice, in 'tStuc, ink. 60/80, org. 'tStuc.

Maandag 11 mei

- 13.00 u. **VIDEO** Soft and Hard van J. L. Godard en A. M. Miéville, in Vlamingestraat 83, org. 'tStuc.
- 15.00 u. **LEZING** L'importance de l'orient et de l'orientalisme, door prof. Théodoridès, 'Indian Culture and its links with South-East and East Asia' door prof. Shastri, in L&W, org. dep. Orientalistiek/Slavistiek.
- 20.00 u. **LEZING** De Chinese Katholieke Kerk, door Mgr. Jin, in Kleie Aula.
- 20.00 u. **LEZING** Waarom en in welke zin neemt de kunst een voorkeurspositie in als toegang tot het grondprobleem van de metafysika? Door Silvio Senn, org. Amarant, ink. 120/90, in Aud. Ves.
- 20.00 u. **PANELGESPREK** Over homoseksualiteit en geloof, in Aud. Ves., org. 14 dagen seksualiteit, ink. 70.
- 20.30 u. **VIDEO** Soft and Hard van J. L. Godard en A. M. Miéville, in Vlamingestraat 83, org. 'tStuc.
- 20.30 u. **FILM** Niagara (Monroe), in Aud. Ves., org. DAF, ink. 60/80.
- 21.30 u. **VIDEO** Intellectual Properties, van John Adams, in Vlamingestraat 83, org. 'tStuc.
- 23.00 u. **VIDEO** Frankenstein Entscheidung van Monica Funke Stern, in Vlamingestraat 83, org. 'tStuc.

TENTOONSTELLINGEN

- Mariette Dellmon** (Wandtapijten), **Mieke Stroobants** (Beelden en Juwelen), tot en met 8 mei (weekdagen), in Provinciale Brabantse Energiemaatschappij.
- Een kijk op bouwen: architectuur**, tot 6 mei (9-19/za: 9-12), in Universiteitsbibliotheek.
- Tsjechische grafiek**, Salamoun en Born, tot 31 mei, De Jonge Jacob, Lei 19 Leuven.
- Kubisme**: documentaire tentoonstelling, 6 tot 19 mei, Erasmushuis.